

Μέτρα στήριξης του ΠΑΑ 2014-2020
και προτεραιότητες της νέας ΚΑΠ
2021-2027 για το περιβάλλον και
την κλιματική αλλαγή

- **Νερό**

Το 86% της χρήσης νερού στην Ελλάδα καταναλώνεται στον τομέα της γεωργίας

- **Έδαφος**

33.785.416 στρ. καλλιεργειών και αγρανάπαυσης (ΟΣΔΕ). 26% της έκτασης της χώρας

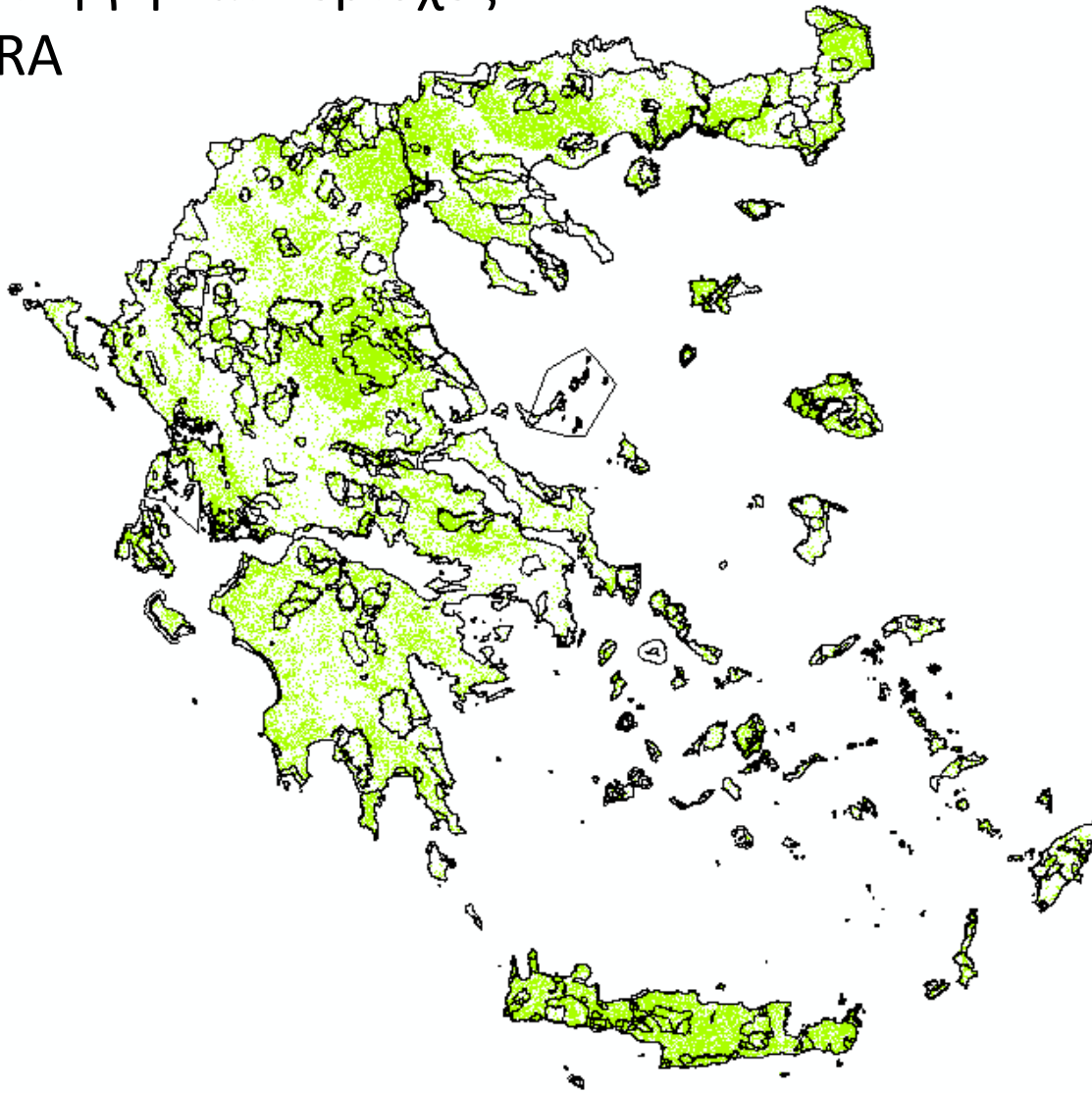
1.968.291,77 στρ. Βοσκότοποι (ΟΣΔΕ). 15% της έκτασης της χώρας.

- **Βιοποικιλότητα**

33% της αγροτικής γης της χώρας περιλαμβάνεται στο δίκτυο NATURA 2000 και το 40% της επιφάνειας των περιοχών NATURA είναι αγροτική γη.

Γεωργική γη και περιοχές NATURA

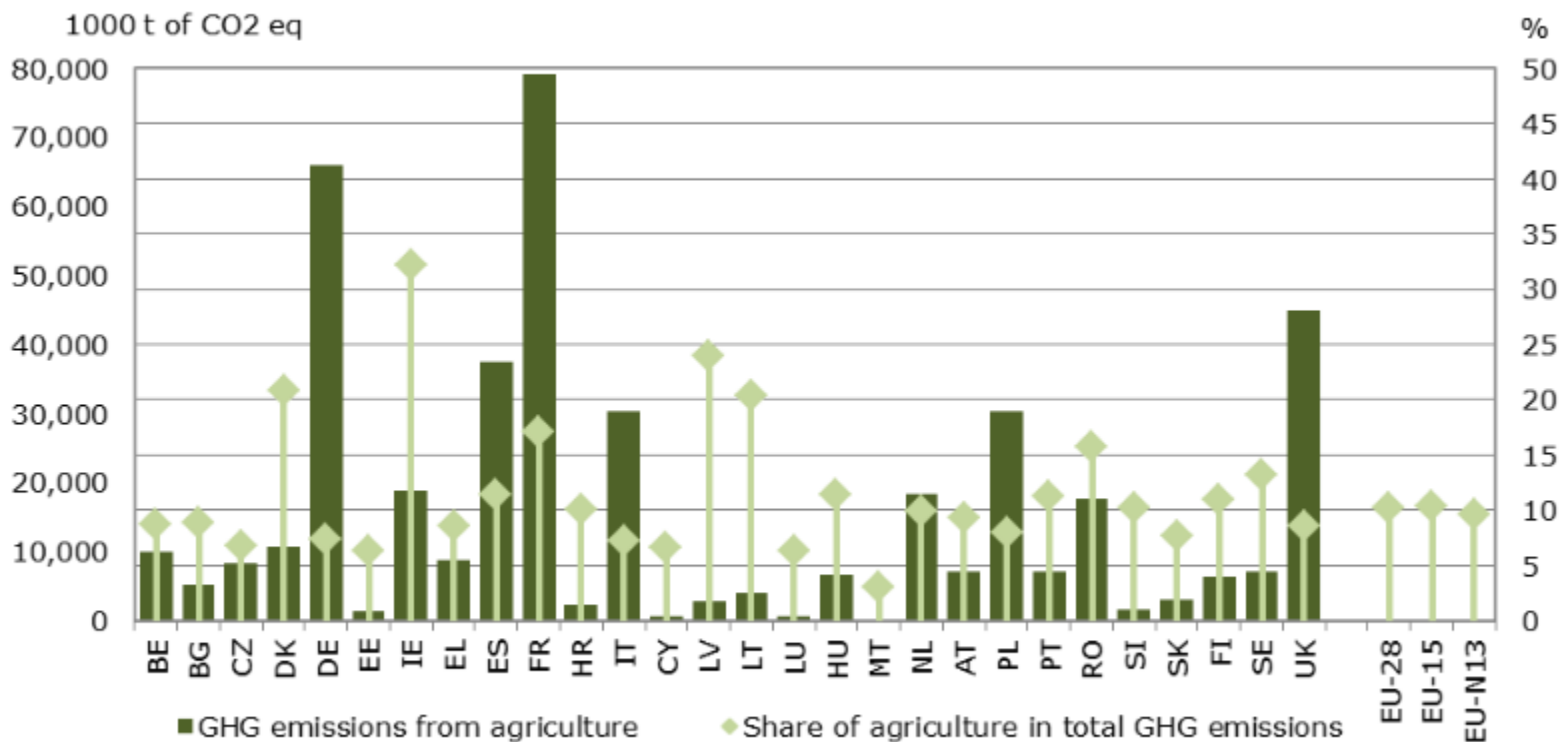

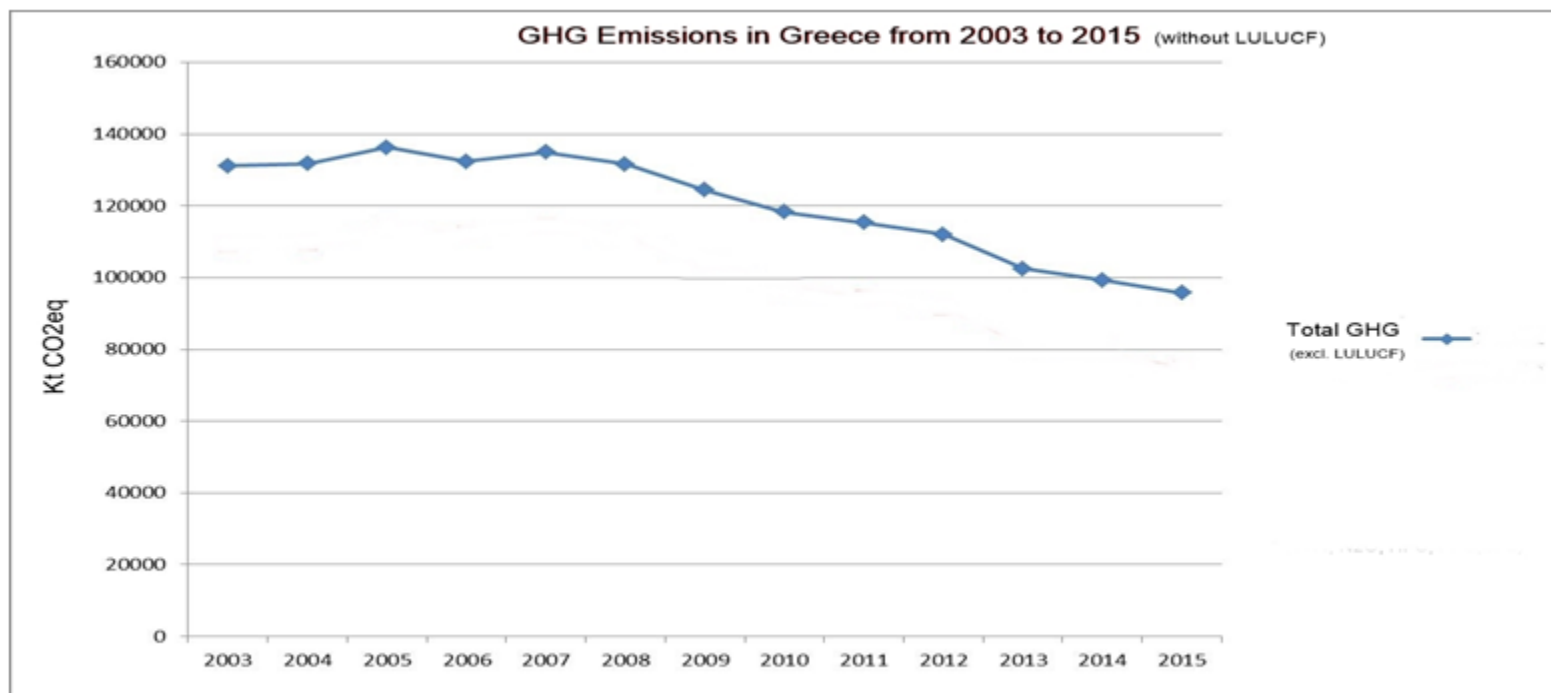

Κλιματική αλλαγή

Μετριάσμος

Graph 1 - GHG emissions from agriculture and share in total GHG emissions, 2014

Προσαρμογή

Οι Περιβαλλοντικές Οικονομικές και Κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής Αλλαγής. Τράπεζα της Ελλάδας

Κλιματικά σενάρια	A1B		A2		B2	
	2041-2050	2091-2100	2041-2050	2091-2100	2041-2050	2091-2100
Χρον. περίοδοι	2041-2050	2091-2100	2041-2050	2091-2100	2041-2050	2091-2100
Συγκέντρωση CO ₂	+40%	+89%	+40%	+125%	+26%	+63%
Θερμοκρασία	+1,95 °C	+3,5 °C	+2 °C	+4,5 °C	+1,98 °C	+3,1 °C

Υπόμνημα		αύξηση > 10%
		αύξηση < 10%
		περίπου ίδιο
		μείωση < 10%
		μείωση > 10%
		δεν καλλιεργείται

Κλιματικές περιοχές	Σενάρια	A1B		A2		B2	
	Περίοδοι	2041-2050	2091-2100	2041-2050	2091-2100	2041-2050	2091-2100
Ανατολική Μακεδονία-Θράκη	Βαμβάκι	Green	Green	Green	Green	Green	Green
	Σιτάρι	Green	Green	Orange	Orange	Green	Green
	Αραβόσιτος	Green	Green	Green	Orange	Green	Green
	Ακρόδρυα & φρούτα	Green	Green	Green	Green	Green	Green
	Ελιές	Green	Green	Green	Green	Green	Green
	Αμπέλια	Green	Green	Green	Green	Green	Green
	Κηπευτικά	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Δυτική-Κεντρική Μακεδονία	Βαμβάκι	Green	Green	Green	Green	Green	Green
	Σιτάρι	Orange	Yellow	Orange	Green	Green	Green
	Αραβόσιτος	Green	Orange	Green	Green	Green	Green
	Ακρόδρυα & φρούτα	Green	Green	Green	Green	Green	Green
	Ελιές	Green	Green	Green	Green	Green	Green
	Αμπέλια	Green	Green	Green	Green	Green	Green
	Κηπευτικά	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Κεντρική- Ανατολική Ελλάδα	Βαμβάκι	Yellow	Orange	Yellow	Orange	Green	Green
	Σιτάρι	Red	Orange	Red	Orange	Yellow	Yellow
	Αραβόσιτος	Green	Red	Green	Green	Green	Green
	Ακρόδρυα & φρούτα	Yellow	Orange	Yellow	Orange	Yellow	Green
	Ελιές	Yellow	Orange	Yellow	Orange	Yellow	Green
	Αμπέλια	Yellow	Orange	Yellow	Orange	Yellow	Green
	Κηπευτικά	Green	Red	Green	Red	Green	Green
Δυτική Ελλάδα	Βαμβάκι	Green	Green	Green	Green	Green	Green
	Σιτάρι	Red	Green	Red	Red	Green	Green
	Αραβόσιτος	Green	Yellow	Orange	Orange	Green	Green
	Ακρόδρυα & φρούτα	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green
	Ελιές	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green
	Αμπέλια	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green
	Κηπευτικά	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2020

Κλιματικές περιοχές	Σενάρια	A1B		A2		B2	
	Περίοδοι	2041-2050	2091-2100	2041-2050	2091-2100	2041-2050	2091-2100
Ιόνιο	Αραβόσιτος						
	Ακρόδρυα & φρούτα	Green	Orange	Green	Orange	Green	Green
	Ελιές	Green	Yellow	Green	Yellow	Green	Dark Green
	Αμπέλια	Green	Yellow	Green	Yellow	Green	Dark Green
	Κηπευτικά	Green	Yellow	Green	Yellow	Green	Green
Δυτική Πελοπόννησος	Βαμβάκι						
	Σιτάρι						
	Αραβόσιτος	Yellow	Orange	Yellow	Orange	Green	Green
	Ακρόδρυα & φρούτα	Yellow	Yellow	Yellow	Orange	Yellow	Green
	Ελιές	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Green
	Αμπέλια	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green
	Κηπευτικά	Green	Orange	Green	Orange	Green	Green
Ανατολική Πελοπόννησος	Βαμβάκι						
	Σιτάρι						
	Αραβόσιτος	Yellow	Orange	Yellow	Red	Yellow	Yellow
	Ακρόδρυα & φρούτα	Yellow	Yellow	Yellow	Orange	Yellow	Yellow
	Ελιές	Yellow	Orange	Yellow	Orange	Yellow	Yellow
	Αμπέλια	Yellow	Orange	Green	Orange	Green	Yellow
	Κηπευτικά	Yellow	Red	Green	Red	Green	Yellow
Κυκλάδες	Βαμβάκι						
	Σιτάρι						
	Αραβόσιτος						
	Ακρόδρυα & φρούτα	Yellow	Orange	Yellow	Red	Yellow	Orange
	Ελιές	Yellow	Orange	Yellow	Red	Yellow	Yellow
	Αμπέλια	Yellow	Orange	Yellow	Red	Yellow	Yellow
	Κηπευτικά	Orange	Red	Orange	Red	Orange	Orange

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2020

Κλιματικές περιοχές	Σενάρια	A1B		A2		B2	
	Περίοδοι	2041-2050	2091-2100	2041-2050	2091-2100	2041-2050	2091-2100
Βορειοανατολικό Αιγαίο	Βαμβάκι						
	Σιτάρι						
	Αραβόσιτος						
	Ακρόδρυα & φρούτα	▲	■	▲	▲	▲	▲
	Ελιές	▲	■	▲	▲	▲	■
	Αμπέλια	▲	■	▲	▲	▲	■
	Κηπευτικά	▲	■	▲	■	▲	■
Δωδεκάνησα	Βαμβάκι						
	Σιτάρι						
	Αραβόσιτος						
	Ακρόδρυα & φρούτα	■	■	■	■	■	▲
	Ελιές	■	■	■	■	■	▲
	Αμπέλια	■	■	■	■	■	▲
	Κηπευτικά	■	■	■	■	■	▲
Κρήτη	Βαμβάκι						
	Σιτάρι						
	Αραβόσιτος						
	Ακρόδρυα & φρούτα	■	■	■	■	■	■
	Ελιές	■	■	■	■	■	■
	Αμπέλια	■	■	■	■	■	■
	Κηπευτικά	■	■	■	■	■	▲
Υπόμνημα	■	αύξηση>10%					
	▲	αύξηση<10%					
	■	περίπου ίδιο					
	■	μείωση<10%					
	■	μείωση>10%					
	δεν καλλιεργείται						

Πράσινη αρχιτεκτονική της ΚΑΠ 2014-2020

ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ
ΜΕΤΡΑ ΣΤΟΝ ΠΥΛΩΝΑ II
(Αγροπεριβαλλοντικά μέτρα, Δασικά
μέτρα, Επενδύσεις...)

ΠΡΑΣΙΝΙΣΜΑ

ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΣΥΜΟΡΦΩΣΗ

Προτεραιότητες

- **P1:** Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, στη δασοκομία και στις αγροτικές περιοχές
- **P2:** Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και **P4:** Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία που συνοδεύονται με την προώθηση των καινοτομών γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης δασοκομίας 43% του συνολικού προγράμματος
- **P3:** Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επέκτασης της **P5:** Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών
- **P4:** Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία 17% του συνολικού προγράμματος **P5:** Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής δασοκομίας προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικής στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας
- **P6:** Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

Μέτρα

- M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης
- M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση
- M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων
- M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού
- M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων
- M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων
- M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές
- M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών
- M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών
- M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα
- M11 - Βιολογικές καλλιέργειες
- M12 - Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα
- M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα
- M14 - Καλή διαβίωση των ζώων
- M16 - Συνεργασία
- M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER

M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης

- 1.1 Στήριξη για δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και απόκτησης προσόντων *3 προσκλήσεις*
- 1.2 Δράσεις επίδειξης και ενημέρωσης
- 1.3 Βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές για διαχείριση γεωργικών, δασικών εκμεταλλεύσεων και δασών, καθώς και επισκέψεις σε αυτές

M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση

- 2.1 Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών στο γεωργικό τομέα
- 2.3 Επιμόρφωση των γεωργικών συμβούλων

Πακέτα Συμβουλών

Μητρώο Γεωργικών συμβούλων

- Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης, Πρότυπα για Καλές Γεωργικές και Περιβαλλοντικές Συνθήκες
- Οδηγία πλαίσιο για τα νερά
- Γενικές αρχές ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας
- Κλιματική αλλαγή
- Εφαρμογή των μέτρων 10 και 11
- Βιωσιμότητα και Ανταγωνιστικότητα γεωργικών εκμεταλλεύσεων

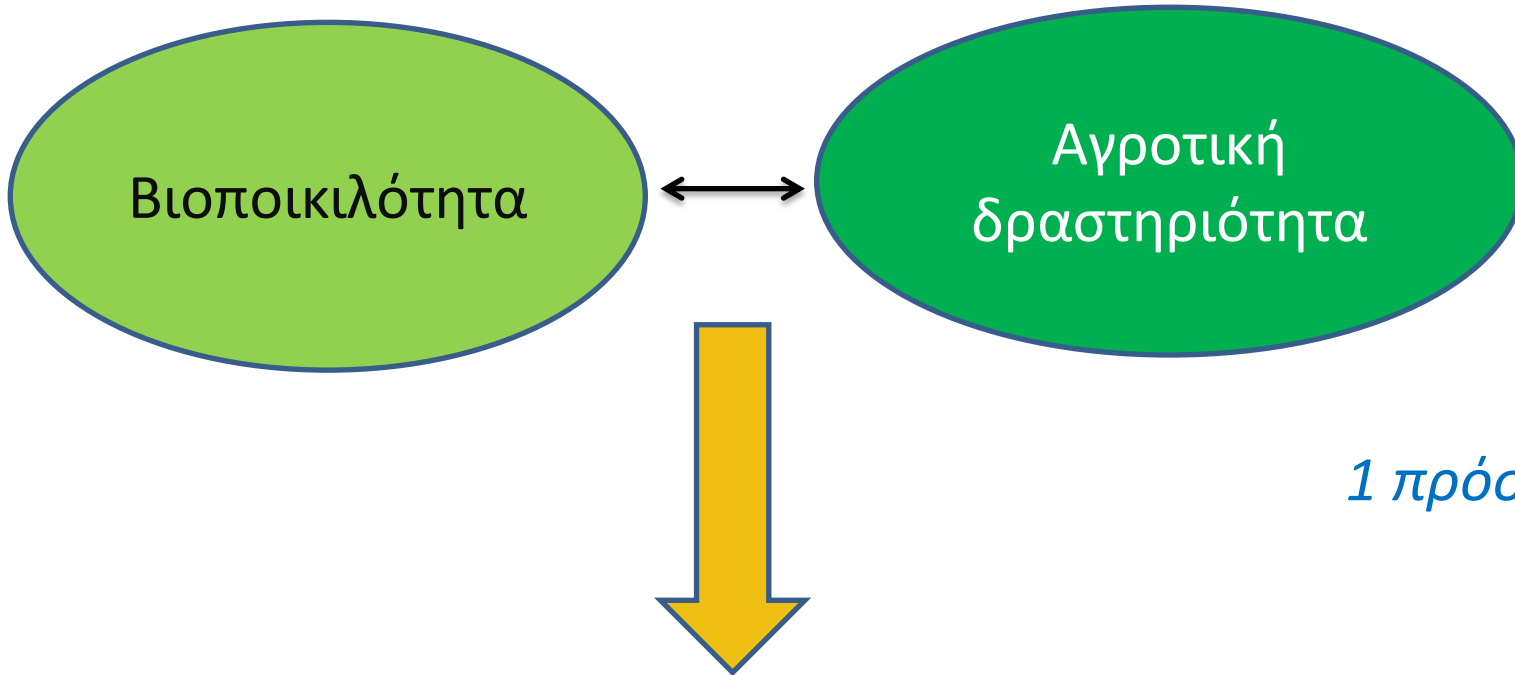
M04 – Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού

1 πρόσκληση

- 4.1 Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις
- 4.1.2 Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων
- 4.1.3 Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της
- 4.3 Στήριξη για επενδύσεις σε υποδομές που *1+12*
- 4.4 Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις που *πρόσκλησεις* εκσυγχρονισμός ή την προσαρμογή της γεωργίας κλιματικών και της αλιευτικής δραστηριότητας
- 4.3.1 Υποδομές εγγείων βελτιώσεων

Υπομέτρο 7.1 Θεματικά σχέδια διαχείρισης για τον τομέα της γεωργίας σε προστατευόμενες περιοχές

Μέτρα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας στον αγροτικό χώρο:

- A) Δεσμεύσεις για τους παραγωγούς
- B) Υποδομές μικρής κλίμακας

M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών

- 8.1 Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων
- 8.2 Ενίσχυση για γεωργοδασοκομικά συστήματα
- 8.3 Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων
- 8.4 Αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων
- 8.6 Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών

M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα

Στόχευση: βιοποικιλότητα, νερά, έδαφος, κλίμα

Εθελοντικές δεσμεύσεις (γεωργικές πρακτικές)

Απώλεια εισοδήματος – πρόσθετο κόστος – κόστος συναλλαγής

Ενίσχυση ανά εκτάριο ανά έτος

M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα

- 10.1.1 Προστασία της Άγριας Ορνιθοπανίδας
- 10.1.2 Προστασία παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας
- 10.1.3 Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Ν. Θήρας
- 10.1.4 Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα
- 10.1.5 Περιβαλλοντική αναβάθμιση υποβαθμισμένων βοσκοτόπων
- 10.1.6 Διαχείριση φυτικών υπολειμμάτων των κλαδεμάτων στην ελαιοκαλλιέργεια
- 10.1.7 Εναλλακτική καταπολέμηση ζιζανίων στους ορυζώνες
- 10.1.8 Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδόπττερων
- 10.1.9 Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων
- 10.1.10 Διατήρηση τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών ποικιλιών στη γεωργία
- 10.1.11 Βελτίωση περιβαλλοντικής κατάστασης βοσκήσιμων γαιών σε περιοχές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο ερημοποίησης λόγω διάβρωσης
- 10.2.1 Γενετικοί πόροι στην κτηνοτροφία
- 10.2.2 Διατήρηση τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικιλιών στη γεωργία

M11 - Βιολογική γεωργία

- 11.1 Ενίσχυση για τη μετατροπή σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας
- 11.2 Ενίσχυση για τη διατήρηση πρακτικών και μεθόδων βιολογικής γεωργίας

3 προσκλήσεις

M12 - Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα

Υποχρεωτικές δεσμεύσεις (γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές)

12.1 - αποζημίωση για γεωργικές περιοχές του Natura 2000

12.2 - αποζημίωση για δασικές περιοχές του Natura 2000

M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα

13.1 Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε ορεινές περιοχές

13.2 Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, εκτός των ορεινών

13.3 Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα

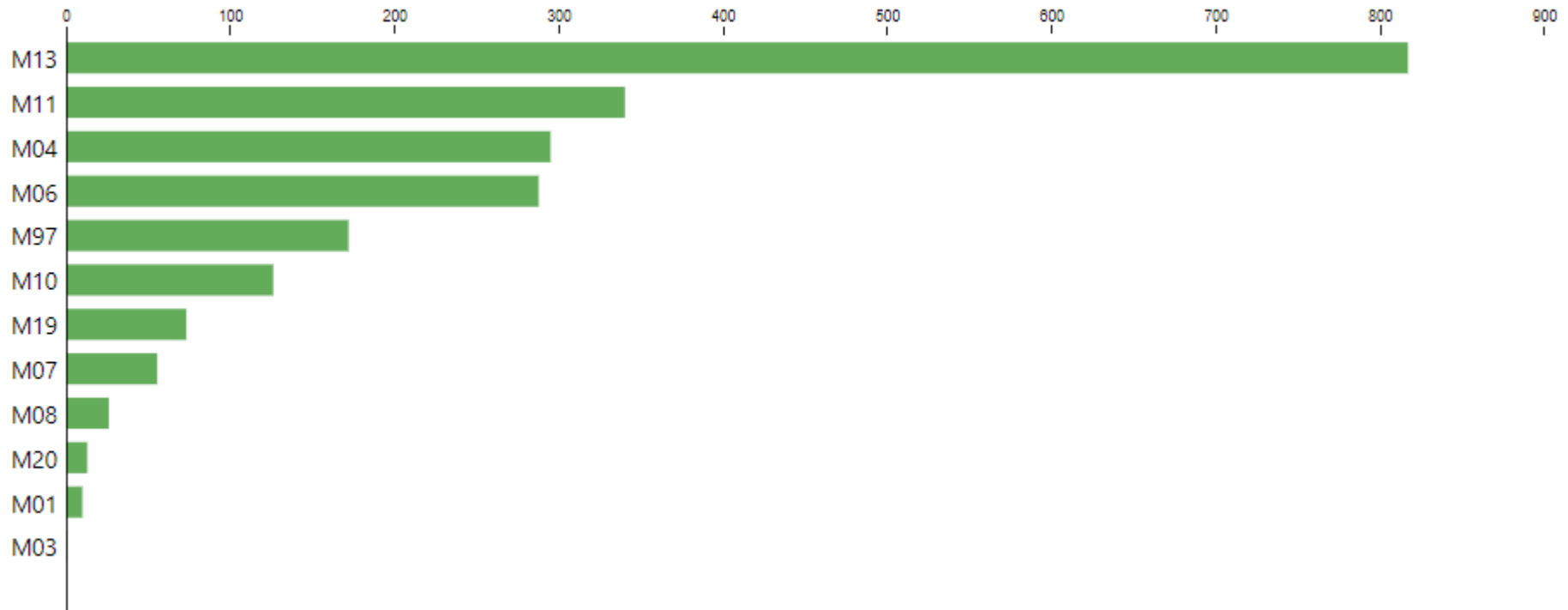
M16 – Συνεργασία

- 16.1-16.2 Ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας
- 16.1-16.5 Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή

1 πρόσκληση

Πληρωμές Μέτρων

Νέα προγραμματική περίοδος 2021-2027

Ειδικοί Στόχοι

- συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και στη βιώσιμη ενέργεια·
- προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, όπως το νερό, το έδαφος και ο αέρας·
- συμβολή στην προστασία της βιοποικιλότητας, ενίσχυση των υπηρεσιών οικοσυστήματος και διατήρηση οικοτόπων και τοπίων
- την προώθηση της απασχόλησης, της ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης και της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της βιο-οικονομίας και της βιώσιμης δασοκομίας

Πράσινη Ορθοπαιδική & ΚΑΚΑΡ 2014-2020

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ
ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΤΟΥ ΠΥΛΩΝΑ Ι
(ECOSCHEMES)

ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ
ΣΤΟΝ ΠΥΛΩΝΑ ΙΙ
(Αγροπεριβαλλοντικά
μέτρα, Δασικά μέτρα,
Επενδύσεις...)

ΠΡΑΣΙΝΙΣΜΟΣ

π.χ.

- Αμειψισπορά
- Κανένα ακάλυπτο έδαφος την/τις πιο ευαίσθητη/-ες περίοδο/-ους
- Χρήση εργαλείου για τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- Ελάχιστο ποσοστό της αγροτικής εκμετάλλευσης με μη παραγωγικά στοιχεία

Προγράμματα για το περιβάλλον και το κλίμα (Eco-schemes). Άρθρο 28

Πυλώνας I (ετήσιες δεσμεύσεις, 100% κοινοτική χρηματοδότηση)

Στήριξη σε πραγματικούς γεωργούς

Πληρωμές ανά εκτάριο επιλέξιμο για άμεσες πληρωμές

Αποζημίωση των πρόσθετων δαπανών και της απώλειας εισοδήματος ή πληρωμή με πόσο επιπλέον της βασικής ενίσχυσης που θα οριστεί από το κράτος μέλος.

Περιβαλλοντικές κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης. Άρθρο 65

Πυλώνας II, (πενταέτης ή επταετής δεσμεύσεις, συγχρηματοδότηση)

Στήριξη σε γεωργούς και άλλους δικαιούχους

Πληρωμές ανά εκτάριο (όχι υποχρεωτικά επιλέξιμο για άμεσες πληρωμές) και ζώο

Αποζημίωση των πρόσθετων δαπανών και της απώλειας εισοδήματος

Έμφαση στους περιβαλλοντικούς στόχους

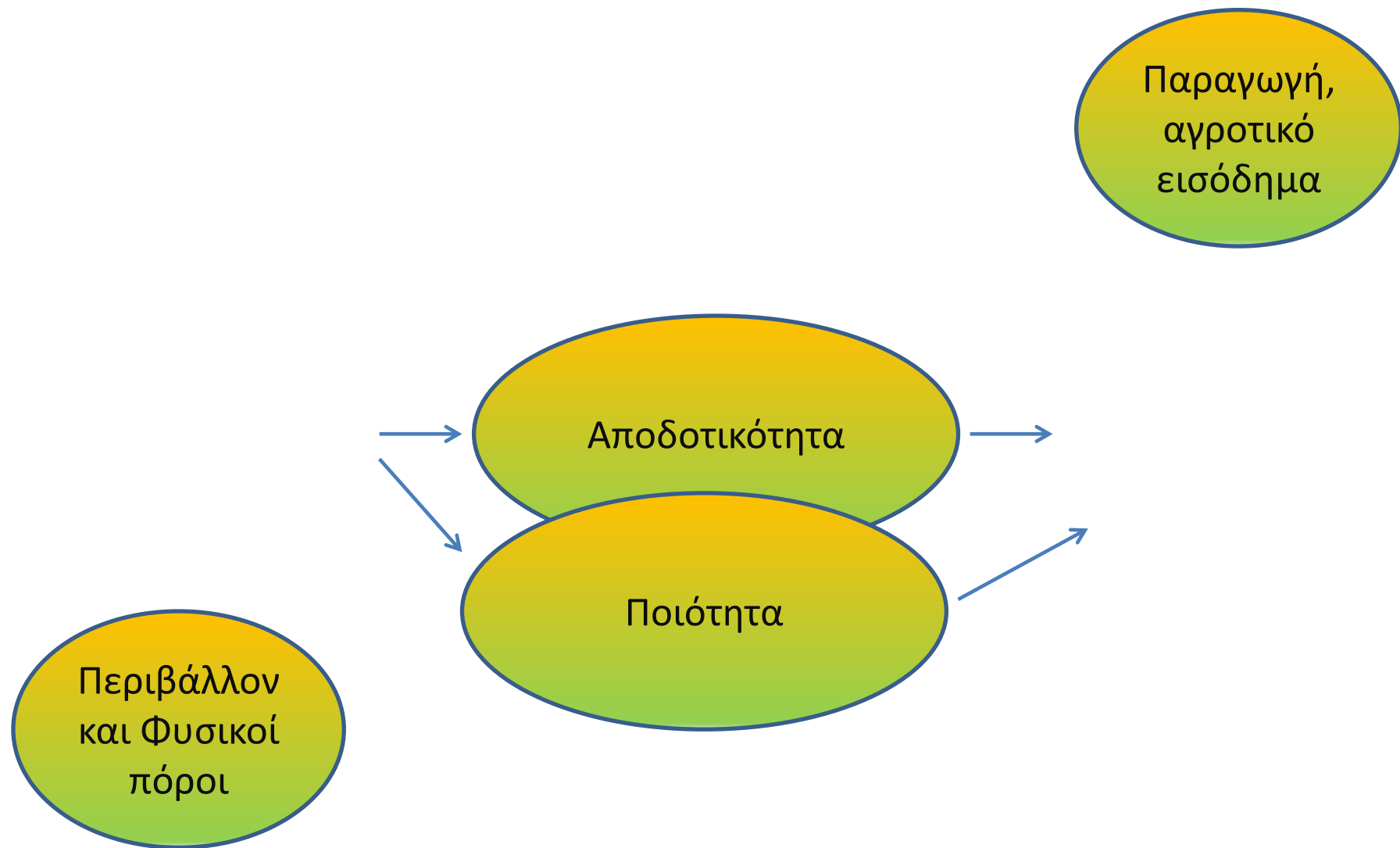
Ελάχιστη συνεισφορά των συγκεκριμένων περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων, ίση με 30% της συνολικής συνεισφορά του ΕΓΤΑ (Πυλώνας II) Ενισχύσεις σε μειονεκτικές περιοχές

Αυξημένη φιλοδοξία, όσον αφορά τους στόχους που σχετίζονται με το περιβάλλον και το κλίμα

Έμφαση στα αποτελέσματα

- Πλαίσιο επίδοσης (αλλαγή μεθόδου, ετήσια αναφορά με τις εκροές και τους στόχους, ένταξη στο πλαίσιο του πυλώνα I)
- Επίδομα απόδοσης έως το 2025 επιτευχθεί τουλάχιστον το 90% της ετήσιας πρακτικής επίτευξης των περιβαλλοντικών στόχων που έχουν τεθεί.

Μεγάλη πρωτοβουλία στα κράτη μέλη

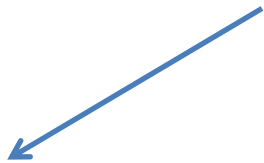

Φυσικοί πόροι (νερό, έδαφος, ατμόσφαιρα)

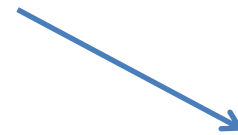
Βιολογικοί πόροι (έμβια όντα)

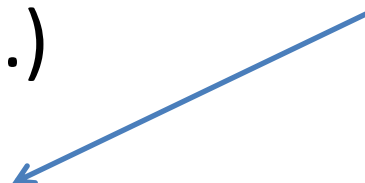
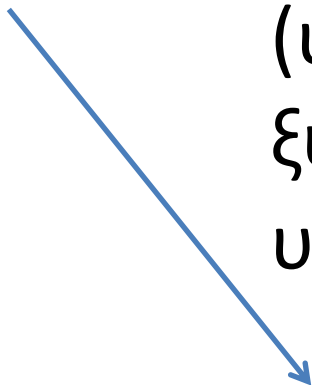
Τρόφιμα

Άλλα προϊόντα
(υφάσματα,
ξυλεία ειδικά
υλικά κ.λ.π.)

Ενέργεια,
χημικά
προϊόντα

Κατανάλωση

Βιοοικονομία

Παραδοσιακές πρακτικές

Γνώση, Έρευνα, Καινοτομία

“Η παραγωγή περισσότερων εκροών από το ίδιο κομμάτι γης, μειώνοντας τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και την ίδια στιγμή αυξάνοντας την συνεισφορά στο φυσικό κεφάλαιο και στη ροή περιβαλλοντικών αγαθών” (Pretty et al. 2011)

Συνδυασμός εργαλείων και πρακτικών

Στρατηγικό
Σχέδιο
2021-2027

